

Bakgrund

- **Ett åldersvänligt Grani** är en plan beträffande åtgärder för att stödja välfärd, hälsa, funktionsförmåga och självständighet bland den äldre befolkningen (2022–2025). Dessutom inbegriper planen åtgärder år 2022 för att ordna och utveckla närståendevården och tjänster som äldre personer behöver (Äldreomsorgslagen 980/2012, 5 §).
- Tillsammans med invånarna, organisationer, församlingar, skolor och företag gör staden det möjligt att främja välfärden hos kommuninvånarna. Från och med 1.1.2023 har Grankulla stad **Västra Nylands välfärdsområde** som ny partner i att förverkliga planen.
- Planen betonar **det gemensamma ansvaret hos alla sektorer** i staden för att främja den äldre befolkningens välfärd och också nya former av samarbete med nuvarande och nya partner. De **äldre invånarna involveras** i utvecklandet av funktioner och tjänster som berör dem och vi lyssnar på dem för att hitta de lämpligaste tillvägagångssätten.
- **Främjande av välfärd och hälsa är en uppgift som ingår i både kommunens och välfärdsområdets uppgifter.** I kommunen är främjande av välfärd och hälsa en viktig del av visionen och strategin. Strategin och de strategiska målen har nyss godkänts för åren 2023–2030.
- **Det nationella åldersprogrammet och kvalitetsrekommendationerna** inklusive målsättningarna har utarbetats med beaktande av att arbetet är förvaltningsövergripande och i dem är arbetsfördelningen mellan kommunen och välfärdsområdet samt deras ansvarsområden lätta att urskilja. Även beredningen av det här förvaltningsövergripande äldrepolitiska programmet baserar sig på dem.

I välfärdsberättelsen fastställdes dessa tyngdpunkter

- Främjande av välfärd, delaktighet och funktionsförmåga hos de äldre samt minskande på hälsoskillnaderna, med beaktande av t.ex. den psykiska belastningen hos kvinnor över 75 år.
- Av äldre personer över 75 år bor 94 % hemma och 81 % självständigt helt utan tjänster från social- och hälsovården. De äldre önskar mer gemenskapsboende och då fler äldre bor hemma ökar också behovet av ombyggnad i lägenheter .

I workshopen en värdig ålderdom i Grankulla var dessa de viktigaste teman som fastställdes:

- gemenskap
- boende och leverne
- senioren är en aktiv och individuell medverkande
- digitala tjänster.

Målsättningarna för det äldrepolitiska programmet är att

- senioren är en individuell och aktiv medverkande
- möjligheterna med digitala tjänster tas i bruk
- främja välfärd, hälsa och säkerhet samt minska på hälsoskillnaderna
- stärka delaktigheten, gemenskapen och interaktionen mellan generationerna
- fokusera på en åldersvänlig livsmiljö och boende.

Välfärdsplanen har utarbetats i den förvaltningsövergripande styrgruppen Tejo och i beredningsskedet har äldrerådet och handikapprådet fått bidra med sina synpunkter och förutom kommuninvånare har även representanter för äldrerådet och församlingar deltagit.

Centralt för den äldre befolkningen i Grankulla

STYRKOR

Grankulla är en av de växande och livskraftiga kommunerna i Västra Nyland.

En stor del av de äldre är aktiva inom hobbyverksamheten och är inflytelserika personer med god funktionsförmåga.

94 % av dem som är över 75 år gamla bor hemma och 81 % helt självständigt utan tjänster för äldre.

Känslan av delaktighet är betydligt större i Grankulla än i övriga städer i huvudstadsregionen. Delaktighetsindikatorn för över 75 år gamla: kvinnor 76,8 och män 79 (huvudstadsregionens hälsoenkät 2021).

Funktionsförmågan bland äldre personer är bra och i Grankulla är hälsotillståndet hos invånarna det bästa i huvudstadsregionen.

SAKER ATT UPPMÄRKSAMMA

Befolkningen är i stigande ålder, i Grankulla har under de senaste åren framför allt andelen mycket ålderstigna, över 85 år gamla, personer vuxit.

Även ensamhet och bristande delaktighet förekommer bland de äldre åldersklasserna. Stärkande av delaktighet och gemenskap är något som fortfarande ska beaktas i alla åldersgrupper.

Då de allra äldsta åldersgrupperna växer ökar också servicebehovet och antalet personer med demens. Behovet för vård med heldygnsomsorg växer. Vi vet också att ensamboende och ensamhet ökar användningen av tjänster.

Det finns också ensamma äldre personer som upplever utanförskap och därför är det uppsökande äldrearbetet ett viktigt utvecklingsobjekt.

Under coronatiden kom det fram att kvinnor över 75 år upplever psykisk belastning. Det är också vanligt att personer över 75 år använder alkohol. Vi ska utveckla verksamhetsmodellerna inom det förebyggande missbruksarbetet. Äldre personer behöver stöd för att utvärdera sin alkoholanvändning och för att hålla den under kontroll.

Målsättningar för att främja välfärden bland den äldre befolkningen (2022–2025) och för att utveckla tjänsterna (2022)

Riktlinjer

- senioren är en individuell och aktiv medverkande
- digitala tjänster som stöd i vardagen
- främjande av välfärd, hälsa och säkerhet
  - I. glädje och funktionsförmåga genom motion
  - II. livsglädje och mening genom kultur
- boende och en åldersvänlig miljö.

Vision

Ett handlingskraftigt, välmående, levande tvåspråkigt och mångkulturellt Grani som bygger framtiden på ett resurssmart sätt.

Strategi

- 1. En stad med resurssmart verksamhet/Öppen, modig och innovativ – Hållbar och sund kommunekonomi, Personalens välmående och kompetens*
- 2. En trygg, grönskande och fotgängarvänlig stad/Grankulla är resurssmart*
- 3. Fokus på invånarna/Alla med.*

invånarfokus – öppenhet – gemenskap och jämlikhet – klimatsmart och hållbar utveckling

1. SENIOREN ÄR EN INDIVIDUELL OCH AKTIV MEDVERKANDE		
MÅL	ÅTGÄRD	ANSVARIG ORGANISATION
<p>Öppenhet, lättillgänglig information</p> <p>Delaktighet, påverkansmöjligheter</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiv och aktuell kommunikation genom olika kanaler • Invånarpaneler • Vi klarlägger äldrerådets roll i den egna kommunen, inklusive samarbetet med välfärdsområdets äldreråd. • Involvering av kommunens påverkansorgan och invånarna, särskilt med tanke på de som är i en utsatt situation • Samarbetet mellan stadens sektorer och samarbetet med VN-välfärdsområde som insatsområde för effektiviseringen av verksamheten. 	<p>Kommunen, allmänna förvaltningen och välfärdsområdet (definition av kontaktytorna)</p>
<p>Gemenskap och samverkan mellan generationerna</p> <p>Ökad samverkan mellan generationerna</p> <p>Vi använder lokalerna i Villa Breda på ett mångsidigt sätt och erbjuder invånarna mötesplatser</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nya samarbetsformer, bl.a. tillsammans med skolor, den grundläggande konstundervisningen, idrottsföreningar, biblioteket och medborgarinstitutet • Villa Breda och stadens sektorer genomför försök och etablerar verksamhetsmodeller som gör det möjligt för personer från olika generationer att mötas. <p>Verksamhetsmodeller som vuxit fram i samarbete med Aalto-universitetet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. Kampanjen Honestly? Målet är att uppmuntra till samverkan mellan äldre och yngre personer. Vi gör en kampanj och gör en kort video, där barn/ungdomar intervjuar äldre personer om deras ungdom. • 2. Senior-junior-diskussioner x gånger/år • 3. Villa Breda, Grani-köket: mötesplats för olika aktörer för matlagning, evenemang, diskussioner, kaffestunder • 4. Konceptet Luova lounas – kreativ lunch i Villa Breda. Resultatet: ett regelbundet evenemang som erbjuder projektartade aktiviteter för seniorer. Deltagarna föreslår projekt som intresserar dem som andra kan anmäla sitt intresse till. De mest populära projekten genomförs med hjälp av hela organisationen t.ex. 1 gång/månad eller 3–6 gånger/år. 	<p>Främjande av välfärd och hälsa: Undergrupp för seniorer?</p> <p>Kommunens sektorer och personalen i Villa Breda</p>

<p>Upplevelser genom konst och kultur</p> <p>Kulturprogrammet (2020–2030) är en förutsättning för välfärd, förankras i vardagen och syns och hörs i Grani</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vi tar på bred front i bruk verksamhetsmodellen 100 minuter konst med anslutande konstpass, som kan användas av både vården i den egna verksamheten men också andra aktörer, kommuninvånare och sammanslutningar. • Vi ansluter en konst- och kulturpedagogisk anvisning till konstpasset som hör samman med verksamhetsmodellen. Anvisningen vidgar synen på vad konst och kultur är och hur liten satsning som behövs för att få en daglig 15 minuters dos av kultur. Kunskapen, färdigheten och kapaciteten som hänger ihop med detta finns hos alla. • Grankullas konstsamling i Villa Breda och på hälsostationen. • Granis SOKUTE – en verksamhetsmodell för kulturtjänsterna och social- och hälsovårdstjänsterna. Modellen stöder integrationen av kultur som en del av äldre personers vardag. • Vårdsång – boendeenhet. 	<p>Kulturtjänsterna och Villa Breda, social- och hälsovården</p>
<p>Bibehållande av funktionsförmågan genom att öka motionen</p> <p>Sport- och motionsprogrammet</p> <p>Stadens strategi (2): Vi höjer nivån på trafiksäkerheten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vi införlivar vardagsmotionen i den dagliga verksamheten i vårdenheten och hemvården. • De äldre som är socioekonomiskt utsatta ska ha möjlighet att bl.a. delta i medborgarinstitutets motionsgrupper. • Vi skapar gemenskap genom motion: olika motionsgrupper. • Vi ökar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att motionera och göra livsmiljön säker. • Vi uppmärksammar den åldrande befolkningen vid bygget av idrottsanläggningar. 	<p>Idrottstjänsterna</p> <p>Medborgarinstitutet, samhällstekniken</p>

2. DIGITALA TJÄNSTER SOM STÖD I VARDAGEN

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVARIG ORGANISATION
Seniorernas datorkunskaper förbättras Vi säkrar digital kompetens	<ul style="list-style-type: none"> Biblioteket deltar tillsammans med social- och hälsovårdstjänsterna t.ex. i implementeringen av digi-hälsotjänsterna (Maisa).	Biblioteket, social- och hälsovården
Social- och hälsovårdens Digiprogram: utbildningar för personalen och kommuninvånarna	<ul style="list-style-type: none"> Vi kartlägger personalens datorkunskaper 2022 och gör en utbildningsplan. Den åldrande befolkningen får ett separat digiprogram. Vi ordnar med distanstjänster och distansbesök enligt situationen. Vi uppmuntrar till att använda Maisa men erbjuder samtidigt traditionella sätt att ta kontakt.	Social- och hälsovården, allmänna förvaltningen/medborgarinstitutet

3. FRÄMJANDE AV VÄLFÄRD, HÄLSA OCH SÄKERHET		
MÅL	ÅTGÄRD	ANSVARIG ORGANISATION
Minskar välfärdsskillnaderna	<ul style="list-style-type: none"> Hälsogranskningar för 70-åringar inleds med utgångspunkt i digitala redskap. Vi verkställer programmet för förebyggande av våld i nära relationer (Tejo-gruppen, social- och hälsov., bildningen, de övriga sektorerna). Vi utvecklar den psykiska hälsovården för äldre personer och det missbruksförebyggande arbetet. Vi inför det uppsökande äldrearbetet som ett pilotprojekt och utvecklar en modell för Grankulla. 	<p>Kommunen och välfärdsområdet</p> <p>Medborgarinstituten och äldreomsorgen</p>
Vi utvecklar frivilligarbetet: samarbete med den tredje sektorn	<ul style="list-style-type: none"> Staden gör tillsammans med välfärdsområdet upp samarbetsmodeller och verksamhetsprinciper för stöd till föreningar och organisationer. Vi stärker strukturerna i frivilligarbetet. Nätverket GeroGrani har aktiv verksamhet. 	Kommunen och välfärdsområdet
Utveckling av tjänsterna som en del av programmet Framtidens social- och hälsocentral, tjänster för äldre personer	<ul style="list-style-type: none"> En modell för mångprofessionellt samarbete tas i bruk. Vi stärker hemrehabiliteringen (Gerometro, social rehabilitering, utveckling av den rehabiliterande dagverksamheten). Vi utvecklar klient- och servicehandledningen. Vi utvecklar diagnostiken och vården av demenssjukdomar på mångprofessionell bas i samarbete med hälsovården. Vi stärker kunnandet bland hela personalen i identifiering och vård av demenssjukdomar. Vård vid livets slutskede, palliativ vård (Västra Nyland, närståendevården, Gerometro). Vi säkrar fungerande motionsrådgivning för äldre personer efter vårdreformen. 	<p>Social- och hälsovården</p> <p>Medborgarinstituten och äldreomsorgen</p>

4. BOENDE OCH EN ÅLDERSVÄNLIG MILJÖ

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVARIG ORGANISATION
Utveckling av bostadsbeståndet (Stadens strategi, 2:a stycket)	<ul style="list-style-type: none"> • Vi utvecklar mångsidigheten i bostadsbeståndet så att det bättre motsvarar behoven hos invånarna i olika livsskeden. • Staden bidrar till byggandet av seniorboenden i närheten av centrum.	Samhällstekniken
Säkert boende	<ul style="list-style-type: none"> • Rådgivning: Varje människa bör själv förutse och förbereda sig på utmaningar som åldrandet har med sig när det gäller boende och tjänster. • Vi beaktar hållbart boende: möjlighet till flexibel ombyggnad, mångsidighet, förebygger segregation, fungerande vardag, lätt att göra hållbara val och energieffektivitet. • Vi beaktar kommuninvånarnas intresse för gemenskapsboende. Vi upprätthåller gemensamma lokaler och gemensam verksamhet samt tillgänglighet. • En åldersvänlig miljö betyder säkerhet i livsmiljön och trafiken, bänkar, lättframkomlighet, parker, trädgårdar samt involverande saker att se på och följa med utomhus. • Hemmaboende ökar ombyggnadsbehovet i lägenheterna. Vi kopplar ihop boenderådgivningen och boendeformen med bedömningen av servicebehovet.	Social- och hälsovården, samhällstekniken, allmänna förvaltningen

Scenkonst, kultur och kreativ verksamhet

Exempel

- 100 minuter konst
- Konstpasset
- Kompetensbrickan
- Livets träd
- Kulturmappen
- Självporträtt i form av en monolog
- Hybridkunnande
- Musiktestamente
- Minneskappsäck
- Kommunikation
- Villa Bredas åtgärder.

Kulturplanen

SOKUTE – Kultur och konst som en del av social- och hälsovården samt främjande av välfärd och hälsa

En egen kulturplan för organisationerna inom social- och hälsovården eller främjande av välfärd och hälsa grundar dig på statsrådets rekommendation för att förbättra tillgången och tillgängligheten på konst och kultur inom social- och hälsovården och inom främjande av välfärd och hälsa.